

Úvod

Naše seminární práce se zabývá tématem Gender ve škole. Toto téma nám přijde zajímavé, v dnešní době velmi problematické a ne vždy šťastně prezentované. Také není lehké v otázkách genderu zaujmout správný postoj. Většina zdrojů vychází z ideologie feminismu, proto jsme hledaly i jiné pohledy na tuto problematiku. V závěru jsme přidaly i svůj osobní názor.

Osnova

1. Vymezení pojmu gender
2. Genderová socializace
3. Feminismus
 - 3.1. Vymezení pojmu feminismus
 - 3.2. Mužská nadřazenost - vznik feminismu
 - 3.3. Souvislost s tématem gender
4. Škola jako genderový prostor
 - 4.1. Uspořádání fyzického prostoru školy
 - 4.2. Volba ovlivněná genderem
 - 4.3. Pedagogický sbor
5. Problematika genderu ve školách, co vše může způsobit
 - 5.1. Příklady ze třídy zvýhodňování chlapců (žáků)
 - 5.2. Genderové obtěžování
6. Otázka morálky, etiky
7. Zodpovězení otázek
8. Závěr
 - 8.1. Náš názor
 - 8.2. Zamyšlení
9. Zajímavost
10. Zdroje

1. Vymezení pojmu gender

„**Gender**“ původně v angličtině představoval „rod“ a to jak živočišný, tak i gramatický. Postupně se ale ujala současná podoba významu slova, které vyjadřuje spíše odlišnosti mezi muži a ženami. Tento úzus přejala později i čeština. Pojem se tedy přes společenskovědní obory, kde se poprvé objevil v druhé polovině minulého století, dostal i do běžné mluvy.

Ale když někdo použije slova genderu dnes, nemusí mít nutně na mysli jen výše popsany rozdíl mezi muži a ženami, které jsou dány kulturně na rozdíl od biologických rozdílů. Dnes může problematika genderu zahrnovat například i společenské nerovnosti mezi heterosexuální většinou a homosexuální menšinou. (<http://www.cavi.cz/gender.html>)

Gender je tzv. **konstruktem**. Tím myslíme, že společnost vytváří soubor norem, které jsou jiné pro muže (dominance, odvaha, racionalita, agresivita, ambicióznost, síla, technická zručnost) a jiné pro ženy (péče o druhé, především o děti, zranitelnost, bázlivost, emocionalita, pasivita) a podle kterých očekává, že se dané gendry budou chovat. Tyto normy můžeme považovat za jistou konvenci.

2. Genderová socializace

Socializace je dlouhodobý proces, v průběhu kterého se jedinec učí normám a hodnotám společnosti, která ho obklopuje. Postupně si je osvojuje, až se stanou jeho součástí a on se začlení do světa kolem něj, který mu připadá samozřejmý.

Jednou z dílčích součástí socializace je i **socializace genderová**. Ta představuje postupné osvojování si charakteristik, které jsou v dané společnosti obvykle spojovány s obrazem muže a s obrazem ženy. Chlapci se učí být chlapci a dívky dívkami. Zpravidla se děti učí napodobováním od osob stejného pohlaví. V důsledku strategie „pokus-omyl“ se dítě učí, co je pro něj jako pro chlapce či dívku společensky vhodné a přijatelné (hračky, oblečení, aktivity, chování, postoje, hodnoty, plány apod.). Na jejím konci je tedy člověk, který si sám sebe uvědomuje jako ženu či muže, rozumí nárokům, které na něj v tomto ohledu má jeho okolí, a je ochotný a schopný je plnit.

Tedy společnost ve shodě s pohlavím předpokládá automaticky existenci dvou genderů - mužského a ženského. Pro každý z nich existuje soubor předpokladů, stereotypů, přičemž jedním z prvních, vesměs nevědomých procesů při sociální interakci je zařazení si druhé osoby do kategorie žena/muž. Je známo, že genderová charakteristika se nemusí shodovat s charakteristikou příslušného jedince (řada žen je odvážných či dominantních, stejně tak řada mužů je citových či submisivních).

3. Feminismus

3.1. Vymezení pojmu feminismus

Feminismus (z lat. *femina*, žena) je název pro komplex filosofí, sociálních teorií, politických hnutí a ideologií, jejichž cílem je výzkum a odstraňování jevů, které jsou feministkami považovány za projevy a součást utlačování ženského pohlaví. Přesná definice feminismu je díky obsáhlosti problematická.

Pojem feminismus je relativně mladý, jelikož sahá do druhé poloviny 20. století, kdy se dostal do popředí všeobecného zájmu. Předtím se používalo označení *ženské hnutí*. Feministické hnutí je velice různorodé a štěpí se na mnoho křídel a směrů - od umírněných hnutí prosazujících základní lidská práva pro ženy např. v konzervativních muslimských zemích, či dříve v oblastech Západního světa, až po nejradikálnější směry feminismu, které sahají až k popírání jakýchkoliv rozdílů v dispozicích pohlaví nebo propagují vyloženě nepřátelský přístup k mužům. (<http://cs.wikipedia.org/wiki/Feminismus>)

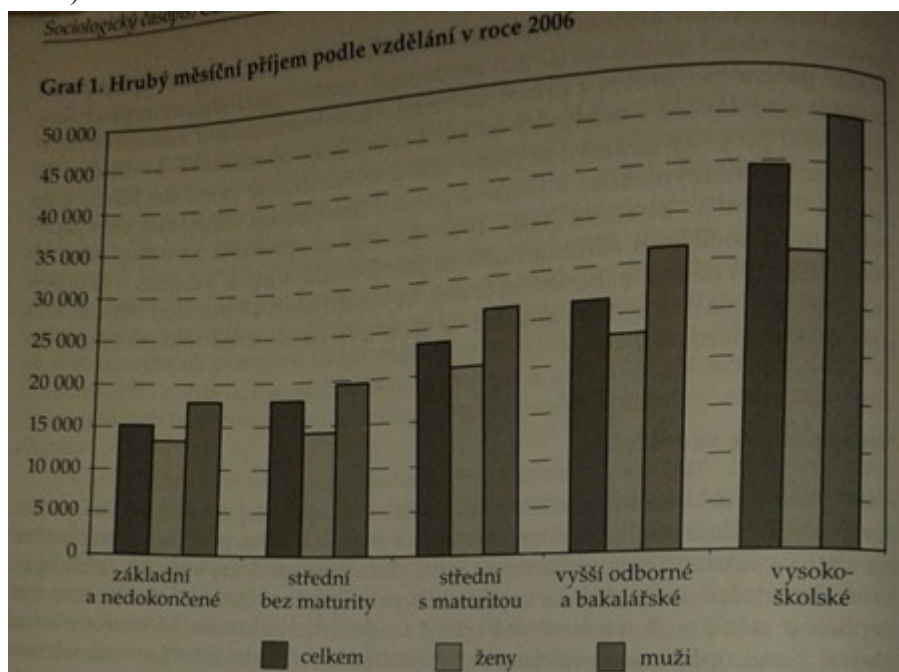
3.2. Mužská nadřazenost - vznik feminismu

Mužské pohlaví je obvykle vnímáno jako nadřazené pohlaví a genderu ženskému. To se projevuje například i v jazykové rovině, kdy je běžné používat pouze mužský rod, tzv. generické maskulinum (Příklad: My všichni občané České republiky...). (<http://www.cavi.cz/gender.html>)

Na úrovni sociálních vztahů a struktur se mužská nadřazenost projevuje systematickými genderovými nerovnostmi, kdy muži dominují převážně většině společenských hierarchií a kontrolují většinu společenských zdrojů (ekonomických, symbolických, sociálních, politických). Například zastoupení mužů v polistopadových vládách nikdy nekleslo pod 89 % a ženy berou v průměru o 25 % nižší platy. Z tohoto titulu mají muži mnohem větší možnosti ovlivňovat každodenní chod společnosti i směr jejího vývoje než ženy. (Smetáčková, Vlková 2006, str. 9)

Obecně je postavení žen na trhu práce spojeno s nižšími mzdami, nižší účastí na řízení a rozhodování, nižší prestiží a naopak vyšším ohrožením dosavadní pozice a vyšší nezaměstnaností. (Jarkovská, Lišková 2008, str. 686)

Graf: Hrubý měsíční příjem podle vzdělání z r. 2006 (Zdroj: Jarkovská, Lišková 2008, str. 686)

3.3. Souvislost s tématem gender

Zabýváme-li se gendrem, nemůžeme nechat stranou koncept pohlaví. Zatímco pohlaví v jednom pojetí odkazuje k biologickým rozdílům mezi muži a ženami, gender se vztahuje k rozdílům ve sféře sociální. Tento koncept duality pohlaví vs. gender byl ve feministické teorii i v rámci feministického hnutí důležitým argumentem, jehož cílem bylo zpochybnění představy, že lidská biologie předurčuje život člověka, je jejím/jeho osudem. (Jarkovská 2013, str. 15)

Feministický přístup ve vědě znamená vědomé přihlášení se ke společenské angažovanosti, jako je především snaha o zmírňování genderových nerovností a odstranění diskriminace na základě pohlaví.

V oblasti vzdělávání se požadavek rovnosti dívek a chlapců stal legitimním i z hlediska státního zájmu a stal se součástí priorit Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy. Problém ovšem nastává při realizaci této priority, a to nejen z toho důvodu, že ve státních službách neexistuje dostatek odbornic a odborníků na toto téma. Otázkou je i to, co je to genderově citlivá pedagogika a jakými metodami by se konkrétně měly rovné příležitosti dívek a chlapců prosazovat. (Jarkovská 2013, str. 42), (viz odstavec 5.1)

Tady bychom se měli pozastavit nad otázkou, jak se k nám vůbec pojem gender a nějaká tato ideologie dostala. Při zamyšlení nad původem tohoto problému a studování příkládané literatury jsme přišly k názoru, který mi přijde dosti logický.

Položily jsme si otázku, proč vzniklo hnutí feministek, které je vlastně původcem a propagátorem genderu a genderové rovnoprávnosti. Podle jakési definice feminismu můžeme usoudit, že toto hnutí je zastoupeno ženami, které nemají v lásce muže. Proč? Protože muži jim v jejich minulosti určitým způsobem ublížili.

Nebylo by tedy "správnější" se zaměřit na zlepšení vztahů mezi muži a ženami?

4. Škola jako genderový prostor

Máme dojem, že se muži a ženami rodíme, že je to naše soukromá, ryze individuální záležitost. Ovšem opak je pravdou. Naše mužská či ženská identita vzniká za širokého vlivu našich osobních dispozic, společenských očekávání, biologických daností a sociálních struktur. Velmi nás ovlivňuje rodina, společnost, zvyky a také instituce, ve kterých se pohybujeme. Jednou z institucí, kterou povinně navštěvuje každý člověk a která ho pochopitelně v mnohém ovlivňuje, je škola. (Smetáčková, Vlková 2006, str. 14)

4.1. Uspořádání fyzického prostoru školy

Zabýváme-li se genderovými aspekty školství, musíme upřít svou pozornost i na fyzický prostor školy. Nalézáme zde i tzv. mužská a ženská místa. Prostorem, který je oficiálně vymezen pouze pro jedno pohlaví, jsou obvykle záchody. Jistě bychom byli schopni vyjmenovat nespočet důvodů, proč jsou ve veřejných prostorách mužské a ženské záchody odděleny. Nejspíš nikdy se nebudou slučovat pánské a dámské toalety z důvodu rovnosti chlapců a dívek. Ale je to zajímavý příklad toho, jak jsou konstruovány distinkce mezi muži a ženami.

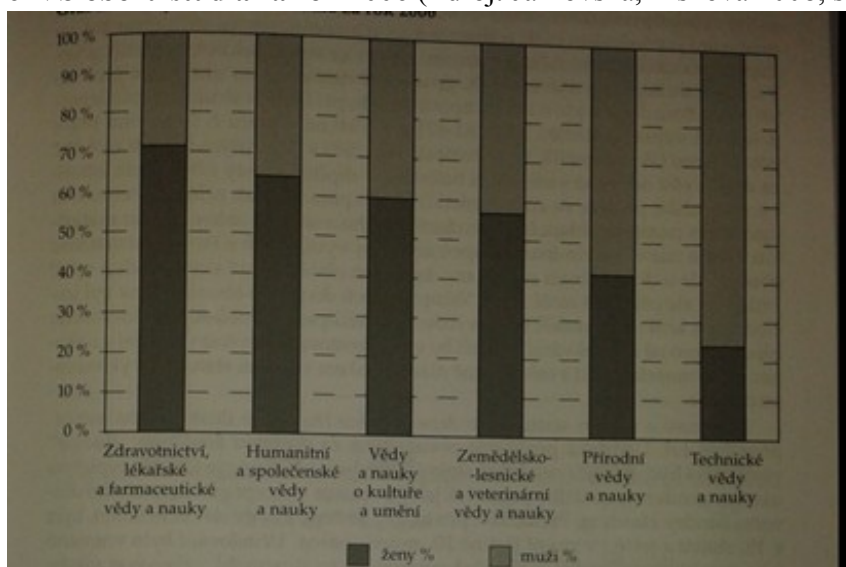
Symbolické rozdělení sociálně konstruovaných charakteristik může být posilováno dalšími způsoby. Například tak, že chlapecké a dívčí záchody se mnohdy liší barvou kachliček. Rozdílné barvy se s genderem pojí už od narození. Růžově oblečené miminko dává světu najevo, že je holčička, miminko v modrém zase, že je chlapeček.

Na některých školách se můžeme setkat i s rozdílem, že na dívčích záchodech visí nad umyvadlem zrcadlo a na chlapeckých jej nenalezneme. Ale to mnohdy proto, že dívky zrcadlo na toaletách chtějí a chlapci jej nepožadují. (Smetáčková, Vlková 2006, str. 16)

4.2. Volba ovlivněná genderem

Genderové rozdíly nalezneme i při výběru středních či vysokých škol. Chlapec, který se rozhodne jít na zdravotnickou školu, je často od této volby zrazován, stejně jako dívka, která si vybere technický obor. Častěji však studenti a studentky tyto volby sami, obvykle nevědomě, zavrhnou ještě předtím, než by o nich s okolím diskutovali, protože nechtějí narušovat genderová pravidla a stát se ostře sledovanou výjimkou. Zde hraje obrovskou roli právě vyučující, který může odhalit talent pro to, co od dítěte v důsledku stereotypních genderových představ není očekáváno a v čem není podporováno, a může podpořit žáka či žákyni v netradiční volbě. (Smetáčková, Vlková 2006, str. 17)

Graf: Studující VŠ oborů studia za rok 2006 (Zdroj: Jarkovská, Lišková 2008, str. 691)

I v genderově smíšeném kolektivu se setkáváme se segregací v rámci vyučovaných předmětů, a to buď v povinně volitelných předmětech, anebo v předmětech, které se dělí do skupin podle pohlaví. K rozdělení chlapců a dívek běžně dochází v rámci tělesné výchovy. Tělocvik dobře ilustruje to, jak v segregovaných předmětech dochází k diverzifikaci učiva podle pohlaví dané skupiny. Tělocvik dívek bývá orientován spíše na gymnastiku a z kolektivních sportů na volejbal, zatímco tělocvik chlapců je více orientován na atletiku a fotbal. Dívky jsou často v těchto hodinách vedeny k formování postavy a zdravému životnímu stylu, chlapci k soutěživosti a podávání maximálních výkonů. Toto rozdělení je vysvětlováno rozdílnou fyzickou kondicí obou pohlaví.

K segregaci dochází také při výběru volitelných předmětů. Pokud je nabídnuta možnost volby například mezi literárním a počítačovým seminářem, je implicitně považován literární seminář za spíše dívčí a počítačový za spíše chlapecký. Tato nálepka může dívky odrazovat od zájmu o počítačový seminář a naopak. Symbolické rozdělení může být umocněno i tím, že vyučující ho nezpochybní, naopak svými výroky podpoří genderově tradiční volby. Nebo tím, že student či studentka, kteří se rozhodnou pro netradiční volbu, budou kolektivem a v horším případě dokonce vyučujícím odrazováni nebo zesměšňováni.

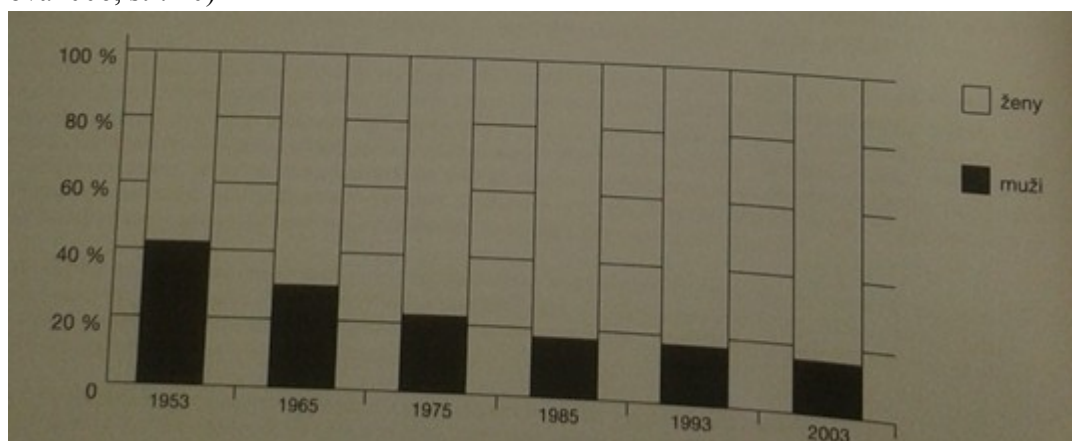
(Smetáčková, Vlková 2006, str. 18)

4.3. Pedagogický sbor

V minulosti vyučovali především muži. To proto, že k této profesi mohli získat patřičné vzdělání. (Vzdělání bylo umožněno pouze chlapcům, dívky pomáhaly v domácnosti.) Dívkám vzdělání bylo postupně zpřístupněno. K postupnému nárůstu počtu žen ve školství docházelo přibližně od druhé poloviny 19. století. V českém kontextu však byl první ročník dívčího gymnázia, kde mohly dívky dosáhnout vyššího vzdělání a zároveň získat přístup na univerzity, otevřen až v roce 1890 spolkem Minerva. (Smetáčková, Vlková 2006, str. 20)

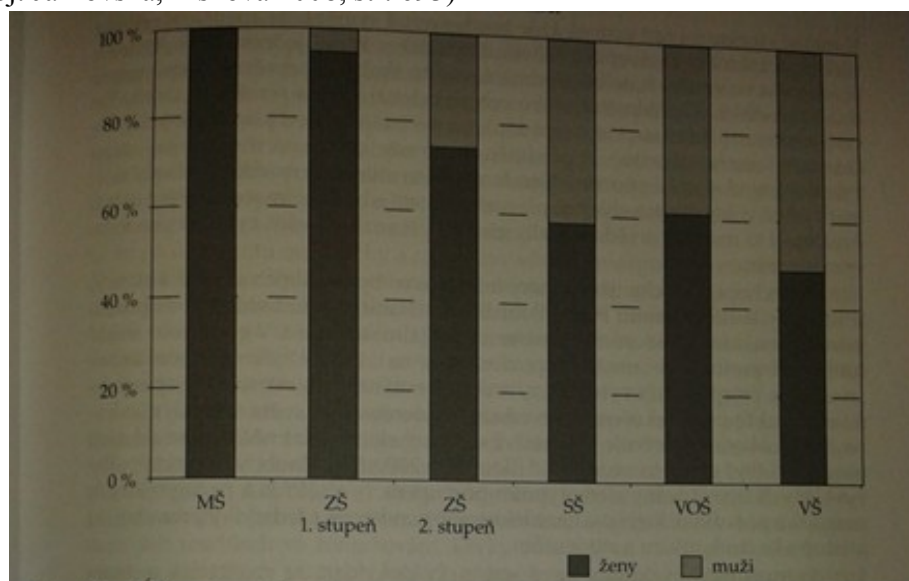
Počet žen ve školství postupně vzrůstal. Více než třetinový podíl žen v oboru vyučování v roce 1910 je vnímán jako počátek feminizace oboru u nás.

Graf: Podíly mužů a žen na základních školách v letech 1953 – 2003 (Zdroj: Smetáčková, Vlková2006, str. 20)

Silná feminizace učitelské profese je v současné době patrná na většině stupňů českého vzdělávacího systému. Z hlediska poměru mužů a žen v pedagogických sborech platí – čím vyšší vzdělávací stupeň, tím vyšší podíl mužů. To proto, že ženy dokáží být citlivé, trpělivé s těmi nejmenšími. S tím je spojeno i používání názvu „mateřské školy“.

Graf: Podíly mužů a žen na jednotlivých stupních vzdělávacího systému v ČR v roce 2006 (Zdroj: Jarkovská, Lišková 2008, str. 693)

Vysoké procento vyučujících žen může přinášet mnohá úskalí. Vzhledem k tomu, že domácí rodinná výchova připadá na ženy – matky a následně děti vstupují do školního prostředí, kde je většinou vzdělává žena – učitelka, mohou děti postrádat vzor muže, obzvláště když otec rodinu opustí nebo se dětem vůbec nevěnuje. Děti pak nemusí mít úplně jasno, jak jsou konstruovány mužské sociální role. Tato skutečnost vede k tomu, že muži budí u dětí respekt, případně se zvyšuje jejich oblíbenost.

Dalším dopadem je skutečnost, že děti získávají ve škole systematickou představu, že učitelská profese je vhodná především pro dívky, respektive ženy. Chlapci pak často ani nepřemýšlí nad tím, že by se mohli stát učiteli.

5. Problematika genderu ve školách, co vše může způsobit

5.1. Příklady ze třídy zvýhodňování chlapců (žáků)

Zde můžeme vycházet z některých výzkumů feministického pohledu na socializaci pohlaví ve školách, které jsme měli dispozici:

- Učitelé a učitelky si rychleji osvojí jména chlapců jako jména děvčat.
- Vyjádření a příspěvky chlapců na hodinách jsou učiteli a učitelkami považované oproti děvčatům za zajímavější.
- Chlapci častěji zesměšňují a uráží děvčata jako děvčata chlapce. Děvčata pak mohou být plaché, málo průbojné.
- Děvčata si většinou věří méně než chlapci. Potom pro chlapce není škola “až tak důležitá” jako pro děvčata.
- Řeč těla u chlapců vyjadřuje snahu po dominantnosti. Zasedací pořádek ve třídách je často upravený takovým způsobem, že děvčata sedí po okrajích.
- Děvčata se vyjadřují o chlapcích pozitivněji než chlapci o děvčatech.
- Chlapci skáčí o mnoho častěji do řeči děvčatům než děvčata chlapcům. Po dobu mluvení děvčat častěji projevují nezájem a intolanci. Implicitním poselstvím těchto reakcí je, že to, co říká žena, není až tak důležité v porovnání s mužem.
- Učitelé a učitelky považují agresivní chování chlapců za normální a přiměřené jejich pohlaví, a proto ho v rámci vyučování tolerují. Jestli se rušivě a agresivně chovají děvčata, tak jsou potrestané o hodně tvrději než chlapci, protože toto chování nepatří do tradičního repertoáru ženských projevů.
- Děvčata jsou učiteli a učitelkami chválené za jiné schopnosti a projevy než chlapci.
- Učitelky a učitelé jsou přesvědčeni, že chlapci a děvčata preferují rozdílné předměty.

Na základě výsledků feministických výzkumů se ukazuje, že učitelky a učitelé dávají přednost ve vyučování větší prostor chlapcům a tím jim umožňují zakoušet si širší spektrum chování ve vztahu k sebevědomí a k schopnosti prosazovat se. Dané výzkumy znamenají potvrzení předpokladu (pozn.: feministického pohledu), že koedukace není pro děvčata vždy tím nejoptimálnějším řešením. (<http://epedagog.upol.cz/eped4.2004/clanek05.pdf>)

Dívčí subkultury popisují (pozn.: většina výzkumů s feministickým pohledem) jako společenstva odvozená od chlapeckých a ve srovnání s nimi nedokonalá. (Jarkovská 2013, str. 29)

Nyní si zkusíme zodpovědět, co je to genderově citlivá pedagogika a jakými metodami by se konkrétně případně měly rovné příležitosti dívek a chlapců prosazovat.

V západních zemích se již od 70. let 20. století uplatňuje tzv. nesexistické vzdělávání, které se opírá o teorii rolí. Jeho cílem je resocializovat děti k nesexistické existenci prostřednictvím modelování nesexistického chování, nabídkou nesexistického kurikula - učebních materiálů (knihy, obrázky, texty) - a používáním nesexistického jazyka a rozvíjením nesexistických způsobů myšlení. Je založena na představě, že dětem je třeba prezentovat nesexistické role.

Děti mají být obklopeny obrázky holek hrajících fotbal, kluků vařících v dětské kuchyňce, mužů, kteří se starají o miminka, a žen pracujících na prestižních pozicích. Tato rollová rozmanitost má vést k tomu, že se děti přestanou podle zažitých stereotypů chovat. (Jarkovská 2013, str. 42)

5.2. Genderové obtěžování

Školní třída představuje pro většinu dětí první sociální skupinu mimo rodinu, s níž přijdou do styku. Zde získávají zkušenosti se sociálními procesy, které konstruuji hierarchii skupiny. Nerovnosti, které se ve třídě tvoří, jsou mimo sociálním zázemím rodiny způsobeny genderem. Vyučujícím se nemůže podařit zformovat společenství, ve kterém nerovnosti neexistují, avšak měli by usilovat o vytvoření demokratického prostředí, jež funguje na principech respektu a spravedlnosti.

V každé společnosti se očekává konformita, tedy že se každý jedinec bude chovat dle společenských norem. Tyto normy se týkají např. vzhledu, oblečení, účesu a dalších způsobů přizpůsobování zevnějšku, chování, výběru hraček, zájmů a koníčků, osob, se kterými se jedinec kamarádí, výběru knih, které čte, hudby a mnoho dalšího. Snad všechny sféry života mají děti tendenci dělit na chlapecké a dívčí. Mezi těmito oblastmi je hranice, která rozděluje klučičí a holčičí svět. Ti, kdo tyto hranice překračují, se stávají terčem pomluv obtěžování či dokonce šikany.

Důvodem obtěžování se může stát i konformita s těmito genderovými normami. Příkladem může být častý obrázek z mnoha dětských knih: Chlapci tahají děvčata za copy.

Genderové obtěžování je velmi obtížné definovat. Jde o nejrůznější formy jednání, které jsou nepříjemné a nevídané a které jsou založeny na genderových stereotypch. (Smetáčková, Vlková 2006, str 48)

6. Otázka morálky, etiky

Ačkoli záleží na spoustě věcí a hodně lidí by vše mohlo označit za relativní názory, zkusme se podívat na věc z objektivního pohledu.

V dnešním světě se přikládá velká důležitost na svobodu každého jedince (člověka). Vzniká tedy její obrovská popularizace. Mnozí lidé mají svobodu spojenou s jakousi nezávazností, s životem bez jakékoli zodpovědnosti. Toto téma se velmi úzce pojí se sexualitou. Jakoby ve světě vznikl značný trend volby, v tomto případě konkretizujme na výběr pohlaví. Jelikož nemůžeme s jistotou říci, že pokud existuje homosexuální orientace, tak je jednoznačně vrozená, a jestliže vycházíme z přesvědčení o dané lidské přirozenosti, nemůžeme tedy ani volit své vlastní pohlaví. Tady se dostáváme k otázkám morálky a etiky, které označují lidstvu jakési hranice “správného” chování.

Zdá se nepochybné, že při vzniku homosexuální orientace se výrazně uplatňují faktory biologické. I když nemusí být výlučnou příčinou, lze předpokládat, že jsou nezbytným předpokladem pro vývoj homosexuálního zaměření. (<http://gay.iniciativa.cz/www/index.php/?id=64&page=clanek>)

Morálka (z lat. *moralitas*, správné chování, mrav) znamená celkovou představu správného jednání ve společnosti. Od pravidel zdvořilosti se liší tím, že se týká věcí závažných a podstatných, na druhé straně od práva se liší tím, že se nedá soudně vymáhat a za její porušení nejsou sankce (tresty). (<http://cs.wikipedia.org/wiki/Mor%C3%A1lka>)

Etika (z řec. *ethos* – mrav), nebo též teorie morálky je filozofickou disciplínou, která zkoumá morálku nebo morálně relevantní jednání a jeho normy. Etika se zabývá teoretickým zkoumáním hodnot a principů, které usměřují lidské jednání v situacích, kdy existuje možnost volby prostřednictvím svobodné vůle. Hodnotí činnost člověka z hlediska dobra a zla. Na rozdíl od morálky, která je blíže konkrétním pravidlům, se etika snaží najít společné a obecné základy, na nichž morálka stojí, popř. usiluje morálku zdůvodnit. (<http://cs.wikipedia.org/wiki/Etika>)

Rovnost obou pohlaví se zakládá na tom, že jsme stvořeni jako muž a žena. Rovnost důstojnosti neznamena *stejnost*. Vždyť právě v kráse pohlavních *rozdílů* objevujeme naše vzájemně se doplňující, ale stejně hodnotné bytí osobou. (West 2010, str. 160)

Můžeme si položit taky otázku, proč bychom měli nebo spíše, jestli bychom měli vůbec zavádět genderově korektní pedagogiku ve školách... Nestací tedy jen změnit přístup k chápání rovnosti obou pohlaví?

7. Zodpovězení otázek

7.1. Projevují se ve vzdělávání nějakým způsobem genderové stereotypy?

Pokud vycházíme opět z feministického pohledu na tuto problematiku, tak odpověď na tuto otázku zní ano.

Za určité genderové stereotypy podle feministické analýzy učebnic a vyučovacích materiálů můžeme brát právě obsah těchto pomůcek. U starších i novějších učebnic můžeme zaznamenat otevřenou diskriminaci žen, tzn. že ženy v nich vystupují v určitých specifických souvislostech. Jako příklad uvedeme obrazy, kde si děvčata hrají s panenkami a krmí zvířátka, na rozdíl od chlapců, kteří si hrají s autíčky a šplhají po stromech. V těchto textech se tedy zjevně upevňují tradiční stereotypy rolí.

(<http://epedagog.upol.cz/eped4.2004/clanek05.pdf>)

7.2. K čemu je dobrá genderová korektnost?

Dnešní doba je nastavena na většinové, masové smýšlení a málokdo se chce něčím lišit od ostatních. Většina chce jít s tzv. proudem, který je jasně stanoven a má svoje normy, čili hranice. Důsledkem jednoproudového (stejného) chování je jakási rovnoprávnost, kde se nikdo necítí být znevýhodněn, kde jsou nastolena jednotná pravidla. Tedy z feministického pohledu na věc nám může být dobrá tato korektnost k osobní spokojenosti lidstva.

8. Závěr

8.1. Náš názor

Asi se všichni shodneme na tom, že svět je - existuje (v tomto ohledu se musíme spolehnout na naše smyslové vnímání a zdravý rozum). Můžeme tedy pak říci, že je svět založen na určitých principech, na určitých pravidlech, podle kterých všechno relativně funguje tak jak má. Tato pravidla jsou daná. Naše lidská přirozenost z pohledu existence je jasná - jsme tu jako muž a žena. Podívejme se na to z pohledu zvířat - od každého druhu existují samec a samice, nic jiného - smíšeného...

A to, že jsme jako muž a žena, se musí nějak rozlišovat. Každý máme své rysy, vlastnosti, charakteristiku - jsme tedy rozdílní. Díky těmto rozdílům se můžeme vzájemně doplňovat.

Proto si myslíme, že nemůžeme dát automaticky všemu a všem stejná měřítko, srovnávat, vyžadovat ode všech stejné hodnoty a stejným způsobem vše hodnotit.

Proč tedy měnit něco, s čím jsme se narodili, co je nám samo o sobě přirozené?

8.2. Zamyšlení

- Myslíte si (máte pocit, příp. zkušenost), že je opravdu nerovnost mezi muži a ženami?
- Je potřeba zavádět genderový přístup ve vyučování?
- Chtěli byste nějakou zásadní změnu společensky daných norem? (např. mateřská dovolená...)

9. Zajímavost

- Na fakultě sociálních studií (FSS MU) lze studovat genderová studia. Studují se v kombinaci s jiným oborem. Absolventky a absolventi oboru genderových studií nabízí svým zaměstnavatelům analýzy, podněty a evaluace genderové problematiky v oblastech jako je výchova a vzdělávání, rodinné struktury i pracovní trh, násilí vůči ženám apod. <http://www.gender.fss.muni.cz/>

- Záznam z Radia Wave, rozhovor o působení a výsledcích iniciativy „Za Karlovku bez sexismu“ s doktorandy sociologie Filipem Lachmanem a Johanou Chylíkovou. (Karlova univerzita odmítla sexismus: Miss UK letos nebude)
http://www.rozhlas.cz/radiowave/spolecnost/_zprava/karlova-univerzita-odmitla-sexismus-miss-uk-letos-nebude--1409962

10. Zdroje

- <http://www.cavi.cz/gender.html>
- Smetáčková, I., & Vlková, K. *Gender ve škole*
- Jarkovská, L., Lišková, K. (2008). Genderové aspekty českého školství. *Sociologický časopis*, 4, str. 683 - 701
- Kaščák, O. (2004). Feministický pohľad na socializáciu pohlaví. *E-pedagogium*, 4. Dostupné na: <http://epedagog.upol.cz/eped4.2004/clanek05.pdf>
- Jarkovská, L. (2013). Gedner před tabulí. *Etnografický výzkum genderové reprodukce v každodennosti školní třídy*
- West, Ch. (2010). *Dobrá zpráva o sexu a manželství*
- <http://www.gender.fss.muni.cz/>
- <http://gay.iniciativa.cz/www/index.php?id=64&page=clanek>
- <http://cs.wikipedia.org/wiki/Etika>
- <http://cs.wikipedia.org/wiki/Mor%C3%A1lka>